

Doktersdate voor leerlingen in Langezwaag

NEL JENSMa

LANGEZWAAG Leerlingen van groep 7 van basisschool It Aventoer in Langezwaag hadden donderdag een doktersdate. Een moment om arts-microbioloog Edwina Doting het hemd van het lijf te vragen én de mogelijkheid om naar bacteriën en schimmels te kijken.

In de week tegen antibioticaresistentie trekt Doting van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) verschillende provincies door, om kinderen kennis te laten maken met de onzichtbare wereld van micro-organismen. Ze bezoekt 8 scholen, geeft 17 keer les en beantwoordt zo’n 415 vragen.

„Zie je iets?“, vraagt doctor Doting aan een van de leerlingen. Arvyd Hoekstra (10) kijkt aandachtig door de grote microscoop die voor hem staat. „Ik zie paarse bolletjes. Het zijn er veel, héél veel. Fascinerend!“

De date met Doting begon aanvankelijk met een theoretische uitleg over haar werk. „Als arts-microbioloog houd ik me bezig met infecties; ontstekingen die ontstaan door bacteriën, virussen of schimmels. In het laboratorium onderzoek ik welk micro-organisme de patiënt ziek maakt en wat ervoor nodig is om dat op te lossen.“ De kinderen luisteren aandachtig.

„Door de vorm, ligging en kleur weten wij met welke bacterie de patiënt te maken heeft en wat we daar aan moeten doen. Maar weten jullie wel hoe groot een bacterie eigenlijk is?“ De kinderen hebben geen idee. Om dat inzichtelijk te maken wordt een bacterie vergeleken met de

Arts-microbioloog Edwina Doting laat leerling Arvyd Hoekstra zien hoe bacteriën eruitzien. FOTO: JILMER POSTMA

grootte van een zoutkorrel. De leerlingen vinden het ongelooflijk. „Ik wist echt niet dat een bacterie zó klein was.“

„Om laboratoriumonderzoek te kunnen doen, is het gebruik van een microscoop daarom noodzakelijk. Met een microscoop kunnen we alles 10.000 keer groter maken.“ Na haar uitleg is het de beurt aan de kinderen zelf. Met eigen ogen mogen ze door de microscoop turen. De leer-

lingen staan te popelen.

Een voor een zie je nieuwsgierige gezichtjes door de lens staren naar bacteriën. Doctor Doting heeft ook een paar afgesloten petrischaaltjes meegenomen. „Hier zie je de poepbacterie, die zit soms in je buik.“ „En deze?“, vraagt een van de leerlingen. „Dat is een schimmel.“ Jurre Hempenius (11) herkent hem. „Deze heb ik ook weleens op mijn brood, dokter.“

Terwijl de leerlingen elkaar afwis-

selen bij de microscoop, spreken ze de ervaringen in hun eigen groepje nog even na. Ze fluisteren van opwinding. „Zag jij het ook? Al die paarse streepjes?“ „Ik had verwacht dat de beestjes groter zouden zijn en dat ze zouden bewegen, maar het lijkt wel alsof ze morsdood naast elkaar liggen.“

De kinderen lijken de toch enigszins ingewikkelde materie te begrijpen en dat typeert de klas, vertelt juf

‘Waarom zijn sommige ziektes besmettelijk en andere niet?’

Jesler Detmar. „Ze zijn altijd wel heel breed geïnteresseerd hoor. Het is natuurlijk onze taak om aan te sluiten bij de belevingswereld van deze leerlingen maar we willen ze ook wel een beetje voorbereiden op de grote wereld. En daar helpt dit soort activiteiten bij.“

Dan is het tijd voor vragen. Om de beurt toveren de leerlingen een notitieblokje uit hun la tevoorschijn. Ze hebben het er een dag eerder al uitgebreid over gehad in de klas. Talloze vragen hadden de kinderen. Nu mag iedereen die dat wil in ieder geval één vraag stellen.

In de meeste klassen wordt de les afgesloten met een paar persoonlijke vragen van de leerlingen. ‘Heeft u ook een huisdier?’ of ‘Bent u ook getrouwd?’ Maar in Langezwaag zijn de leerlingen vooral geïnteresseerd in de inhoud. „Waarom zijn sommige ziektes besmettelijk en andere niet? Als een ziekte niet besmettelijk is, waarom ontstaat die dan? En wat vindt u zelf de mooiste bacterie om te bekijken? De kinderen lijken tevreden met de antwoorden die Doting geeft.

Deze ochtend is er kennis bijgebracht, bewustwording gecreëerd en zelfs één leerling overtuigd om ook microbioloog te worden: missie geslaagd.

IN MEMORIAM

Frou Brouwer, 50 jaar aan boord van de Simmerwille

Eén grote bloemenzee was rondvaartboot Simmerwille in Joure tijdens de condoleance voor Jannie Brouwer-Smit, die vijftig jaar het gezicht van de boot was en het rondvaartbedrijf de laatste dertig jaar alleen runde. Ze overleed onverwacht op 1 november op 77-jarige leeftijd.

Alle tafels aan boord van de Simmerwille van rondvaartbedrijf P. Brouwer in Joure waren voorzien van bloemstukken, toegestuurd door familie, personeel, klanten, leveranciers en bekenden. Een lint van fakkels en kaarsen zette de salonboot uit 1916 in een sfeervol licht. Een idee dat mede werd bedacht door de vriendinnen van dochter Heleen.

Honderden mensen kwamen aan boord afscheid nemen. Het rondvaartbedrijf leefde voor een deel van boekingen uit Friesland en omgeving Joure. Veel inwoners vierden aan boord hun feestjes. Van hun huwelijk tot 12,5-jarig, 25-jarig of 50-jarig huwelijksjubileum. Ook bij andere feestelijke gelegenheden als verjaardagen of bedrijfsfeesten wisten gasten de Simmerwille te vinden.

Het gesprek over de moeder van Heleen en haar zus Liesbeth vindt plaats op de Simmerwille op een ochtend dat de kou voor totaal beslagen ramen heeft gezorgd. Meteen pakken de zussen doeken en wissers om het vocht eraf te

krijgen. „Wat der ek barde oan board, earst moasten de ruten skjin fan ús mem. Dêr binne wy op drild. Wy hearre har dat no gewoan sizzen.“

Vanuit de kombuis verzorgde hun moeder samen met haar personeel de koffietafels met gebak, borreluurtjes met bitterballen en zoute haring of broodmaaltijden met kroketten. Alleen een buffet werd door leveranciers gebracht. De verse groentesoep die de rondvaartondernemster maakte, stond bekend als de lekkerste van Friesland.

Jannie Brouwer werd in Boazum geboren, verhuisde in haar middelbareschooltijd naar Drachten en ging op haar zestiende de verpleging in. Ze haalde het Zwarte Kruis voor verpleging in de psychiatrie en werkte in Franeker en Assen. Toen ze besloot ook haar Witte Kruis te halen, stapte ze over naar ziekenhuis Tjongerschans in Heerenveen.

In die tijd leerde ze Piet Brouwer kennen, het laatste kind uit een rooms-katholiek gezin met dertien kinderen. Ze trouwden in 1971. Piet voer toen al op de Simmerwille die hij in 1968 gekocht had. Jannie stapte vrij snel over van de verpleging naar het rondvaartbedrijf. Toen beide dochters geboren waren, was het Jannies moeder die de zorg op zich nam als het echtpaar aan het varen was.

Jannie Brouwer-Smit (1946-2023)

In die tijd was een werkende moeder best bijzonder, herinneren Liesbeth en Heleen zich. Maar voor hun moeder was het vanzelfsprekend. Je hoorde je als vrouw zelfstandig te kunnen redden, vond zij. Ze hield haar dochters altijd voor ervoor te zorgen dat je financieel onafhankelijk bent. „Soarchje derfoar datsto altyd dyn eigen broek ophâlde kinst en nea ôfhinklik fan in oar bist. Dan kinst altyd dyn eigen keuzes meitsje. Wy ha in protte fan har leard.“

Zo kwam het dat ze op haar 47ste na het plotselinge overlijden van haar man in 1993 al na een week besloot het bedrijf alleen voort te zetten. Was voorheen Piet de kapi-

tein en zij de gastvrouw en huurden ze personeel in als dat nodig was, nu huurde ze een stuurman in en bleef ze zelf eindverantwoordelijk voor het bedrijf. Stoppen was voor haar niet aan de orde, vertellen de dochters. Ze wilde een voorbeeld voor hen zijn: ‘trochsette en net opjaan’. Van het B-team (Brouwer-team), het personeel dat er destijds werkte, kreeg ze een spiegel met inscriptie: ‘Hâld de kop derfoar’. Die hangt op de rondvaartboot die binnenkort te koop komt.

Voor Jannie Brouwer was het geen kwestie van volhouden. In interviews vertelde ze dat de boot en het water haar leven waren. De mensen aan boord zijn altijd goedgemutst en ze vond het heerlijk om hen te laten genieten van het prachtige Friese landschap en daarover te vertellen. Met brugwachters had ze korte lijntjes. Voor hun loyale dienstverlening werden ze geregeld getraakteerd op een stuk oranjekoek. Dit werd ingepakt en vanaf het bovendek toegegooid en tot grote hilariteit belandde het soms in het water. Of ze stopte een aantal bitterballen voor de brugwachter in het klompje waarin het bruggeld omhoog werd gehaald.

Ze was ook eigenzinnig en nam geen blad voor de mond, weten de dochters. Gasten moesten weleens aan haar directheid en humor wennen. Zelf zag ze overeenkom-

sten tussen het horecawerk en de verpleging. Beide keren ben je aan het zorgen. „In de zorg hou jij de regie en in de horeca is de klant koning.“ Ze was lid van de ondernemersvereniging in Joure en verzorgde jaarlijks aan boord hun ‘smûk oerke’ vlak na de Joustern

‘Soarchje derfoar datsto altyd dyn eigen broek ophâlde kinst’

Merke. Met vier vrienden kreeg ze een extra band omdat ze meer dan twaalf jaar met hen als supporter naar SC Heerenveen ging. Frou Brouwer was de chauffeur, omdat zij niet dronk.

Hoewel ze fysiek slechter werd, wilde de schippersvrouw vijftig vaarseizoenen volmaken. Corona telde niet mee, vond zij en zo voer ze tot september 2022 door op de Simmerwille. Toen ging het niet meer en hebben beide dochters samen met het personeel de boekingen zo veel mogelijk door laten gaan en het seizoen afgerond. Intussen werd eventuele verkoop besproken. „Us mem stie dêrefter. Sy wie dêr reëel oer.“ Ze vertelde terug te kijken op een prachtig en bevoorrecht leven.

MARIA DEL GROSSO